

Høring – søknad om samtykke til utvidelse av sinkfabrikk i Odda i Ullensvang kommune

Boliden Odda AS har søkt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om samtykke til utvidelse og bygging av nye anleggsdeler på Eitremneset, gnr./bnr. 64/7 i Ullensvang kommune.

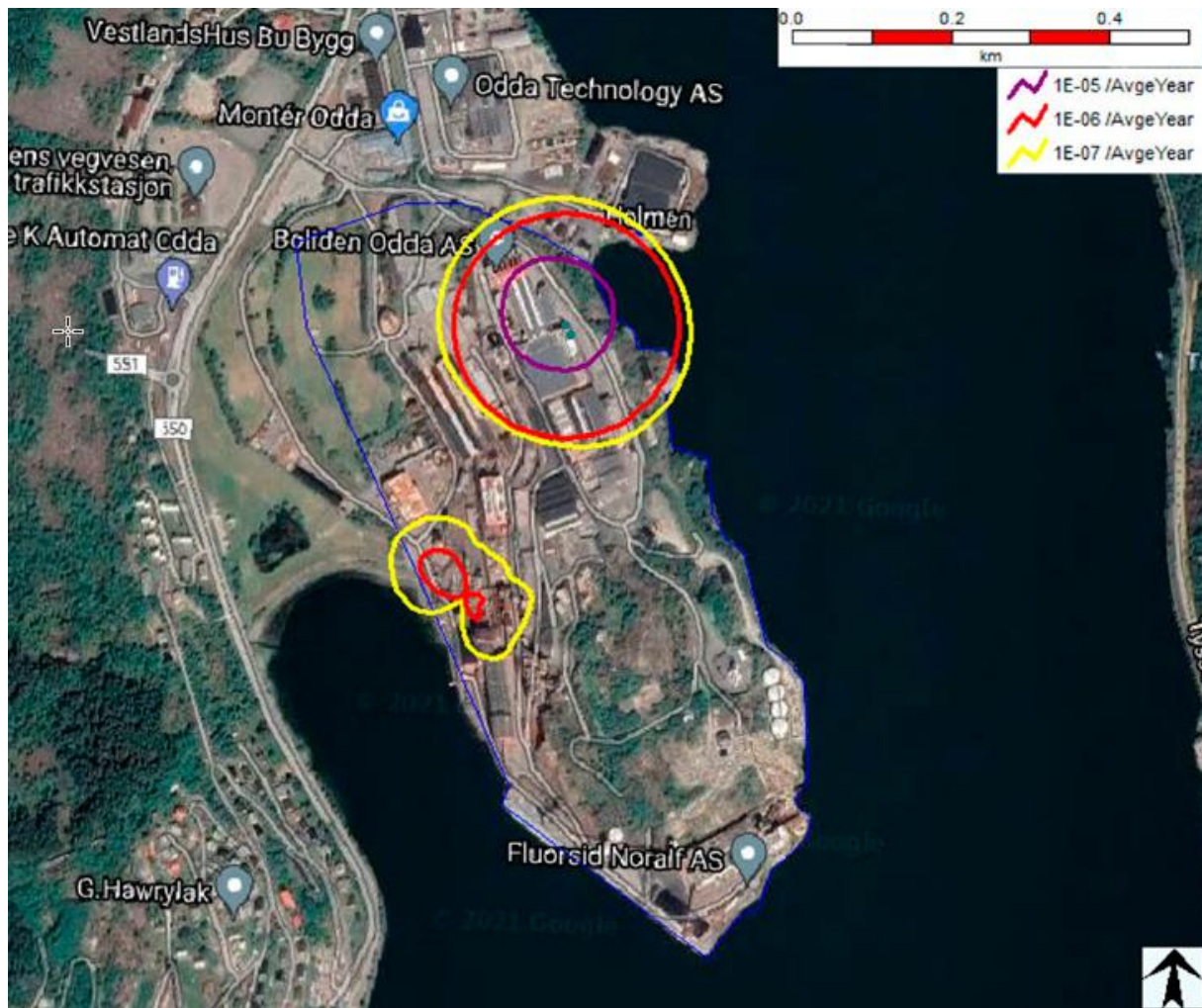
Sinkfabrikken Boliden ligger på Eitremneset innerst i Sørfjorden i Odda i Ullensvang kommune. Hovedproduktet ved Boliden er sink og sinklegeringer. Råvarer transporteres inn til anlegget og produkter ut, via båter, rørledninger, tankbiler og lastebiler.

Hva søkes det om?

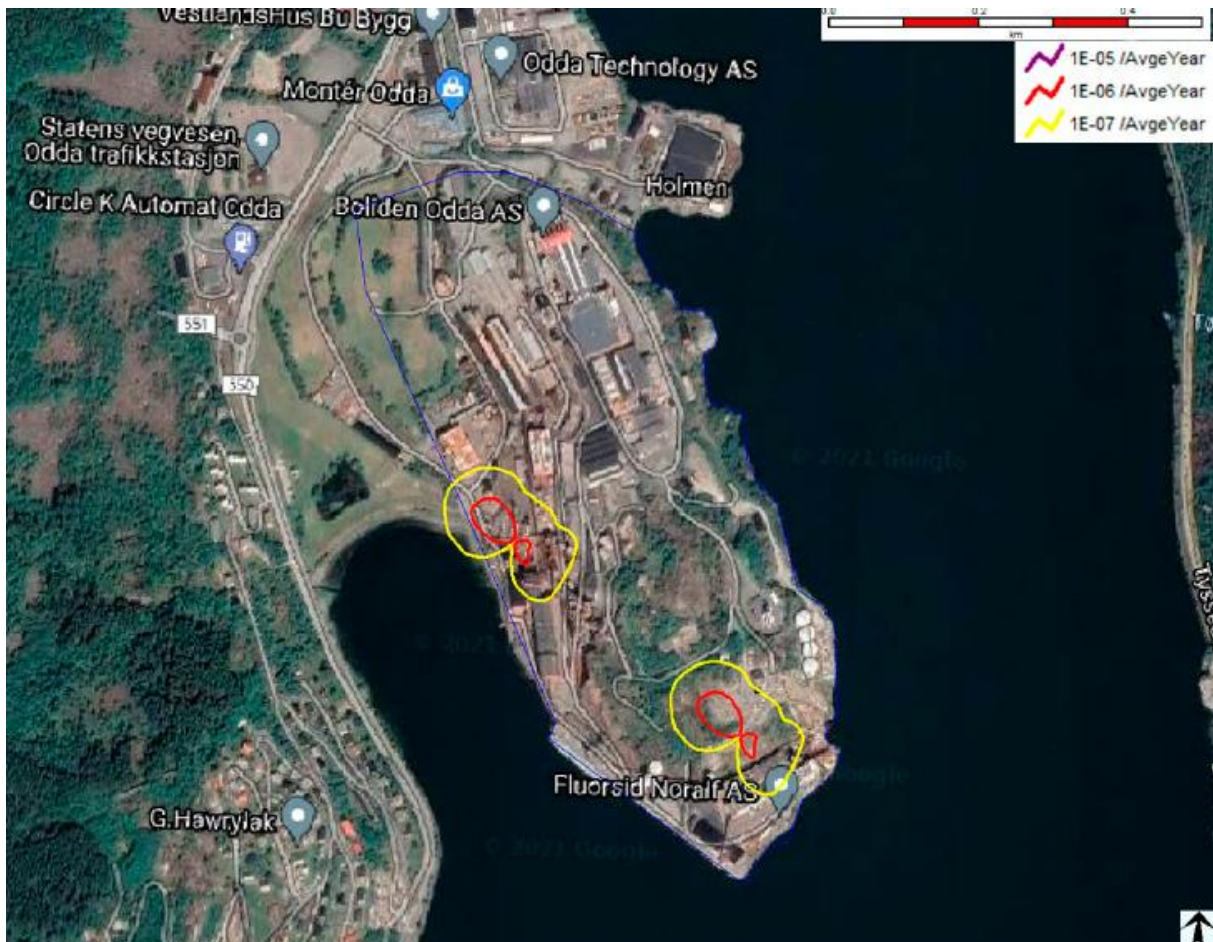
Den omsøkte utvidelsen gjelder etablering av nye anleggsdeler i tilknytning til eksisterende fabrikk. Utvidelsen medfører blant annet at Boliden kan øke sin produksjon av sink, og at det vil oppbevares større mengder stoffer som faller inn under Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen. Boliden Odda benytter i dag propan ved enkelte av sine prosesser, dette skal erstattes med naturgass.

Hvor høy er risikoen?

Det er utarbeidet risikokonturer for anlegget, i overensstemmelse med DSBs retningslinjer for kvantitative risikovurderinger for anlegg som håndterer farlig stoff. Endringen det søkes om samtykke til, medfører en reduksjon i total utstrekning av beregnede risikokonturer for Boliden Odda AS. Per i dag har Boliden en propantank ved sitt anlegg. Endringen det søkes om samtykke til, medfører at propantanken tas ut av drift og fyring med propan erstattes med naturgass. Dette medfører en reduksjon i risiko for omgivelsene. Oppføring av ny anleggsdel medfører en økning i risiko. Sinkfabrikken Boliden er en kompleks fabrikk med flere stoffer og andre risikoforhold. Det er derimot relativt liten risiko for storulykker, og eksponering av tredjepart utenfor anleggsområdet for dødelig risiko som følge av de fleste aktiviteter inne på anlegget er derfor lav. Anleggets risikokonturer for dagens situasjon er vist i figur 1. Anleggets risikokonturer etter endringen er gjennomført er vist i figur 2.

Figur 1: Før endring. Risikokonturer for Boliden for dagens situasjon med eksisterende propantank og anleggsdeler. Lilla strek angir 10^{-5} konturen, rød strek angir 10^{-6} konturen, og gul strek angir 10^{-7} konturen

Figur 2: Etter endring. Risikokonturer for Boliden etter endringen ved anlegget, med oppføring av nye anleggsdeler. Rød strek angir 10^{-6} konturen, og gul strek angir 10^{-7} konturen

Risikokonturene viser individuell risiko i området rundt anlegget. Individuell risiko er den statistiske frekvensen for å omkomme for en person som befinner seg på et bestemt punkt i nærheten av anlegget hele døgnet, i et helt år. Det kan normalt oppstå mange forskjellige uhellshendelser ved et anlegg der farlig stoff håndteres. Frekvens for å omkomme beregnes for hver enkelt uhellshendelse, i alle punkter i området rundt anlegget. Frekvens for alle uhellshendelsene summeres, og risikokonturene fremkommer ved at det trekkes en linje mellom punkter med samme frekvens (risiko).

Følgende hendelser ligger til grunn for anleggets risikokonturer per i dag:

- Hendelser knyttet til utslipp av giftig gass.
- Hendelser knyttet til propantanken, herunder flash-, jet- og pølbrann

Følgende hendelser ligger til grunn for anleggets risikokonturer etter endringen ved anlegget:

- Hendelser knyttet til utslipp av giftig gass.

I DSB-rapporten *Sikkerheten rundt anlegg som håndterer brannfarlige, reaksjonsfarlige, trykksatte og eksplosjonsfarlige stoffer* fra juni 2013, fremgår det hvilke akseptkriterier DSB legger til grunn ved vurdering av risiko rundt anlegg med farlig stoff. Tabell 1 er hentet fra rapporten og viser at akseptkriteriene knyttes til tre hensynssoner; indre, midtre og ytre sone. Hensynssonene fastsettes på bakgrunn av risikokontur 10^{-5} , 10^{-6} og 10^{-7} . Det går statistisk sett hundre tusen år mellom hver gang det skjer en dødelig ulykke på anlegget som rammer punktene som utgjør risikokontur 10^{-5} . Tilsvarende intervall for risikokontur 10^{-6} og 10^{-7} er henholdsvis én million og ti millioner år.

Tabell 1: Hensynssoner og tilhørende bestemmelser

Hensynssone	Hensynssonene for Farlig stoff-anlegg går ut:	Hensynssonene for Eksplosivanlegg går ut:	Bestemmelser for hensynssonene (objekter og aktiviteter akseptert i sonen)
Indre sone	Til risikokontur 10^{-5}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	<p>Dette er i utgangspunktet virksomhetens eget område.</p> <p>I tillegg kan for eksempel LNF-område inngå i indre sone. Kun kortvarig forbi-passering for tredjeperson (turveier etc.).</p>
Midtre sone	Til risikokontur 10^{-6}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	<p>Offentlig vei, jernbane, kai og lignende. Faste arbeidsplasser innen industri- og kontorvirksomhet kan også ligge her. I denne sonen skal det ikke være overnatting eller boliger. Spredt boligbebyggelse kan aksepteres i enkelte tilfeller.</p>
Ytre sone	Til risikokontur 10^{-7}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	<p>Områder regulert for boligformål og annen bruk av den allmenne befolkningen kan inngå i ytre sone, herunder butikker og mindre overnattingssteder.</p>
Utenfor ytre sone	Ingen hensynssone utenfor ytre sone	Ingen hensynssone utenfor ytre sone	<p>Skoler, barnehager, sykehjem, sykehus og lignende institusjoner, kjøpesenter, hoteller eller store publikumsarenaer må plasseres utenfor ytre sone.</p>

Anleggets risikokonturer er i overensstemmelse med DSB sine akseptkriterier da det ikke forekommer aktiviteter eller tiltak som er i konflikt med bestemmelsene fastsatt i tabell 1. Beregnede risikokonturer etter endringen har ingen utstrekning av 10^{-5} konturen.

Hvilke krav stiller regelverket til beredskap?

Boliden Odda AS er pliktig til å utarbeide beredskapsplan samt etablere en tilstrekkelig egenberedskap med tilhørende varslings- og innsatsplaner. Beredskapsplanen skal gjennomgå årlig og oppdateres ved endringer som har betydning for beredskapen. Planen skal uansett oppdateres minst hvert tredje år. I tillegg må virksomheten sørge for at beredskapsplanen øves og testes årlig, og at alle elementer i planen øves og testes i løpet av en periode på tre år. Disse kravene finnes i forskrift om håndtering av farlig stoff § 19 og storulykkeforskriften § 11.

Videre stiller storulykkeforskriften § 12 krav om at virksomheten må sikre at opplysninger om de farlige stoffene som finnes på anlegget, aktiviteten på anlegget og sikkerhetstiltak for de som kan bli berørt av en storulykke til enhver tid er oppdaterte og tilgjengelige for allmennheten. Informasjonen publiseres vanligvis på virksomhetens nettside. I tillegg må virksomheten regelmessig gi denne informasjonen direkte til alle som kan bli berørt av en storulykke.

Hvorfor må virksomheten innhente samtykke fra DSB?

Forskrift om håndtering av farlig stoff § 17 stiller krav om at enkelte virksomheter må innhente samtykke til håndtering av farlig stoff fra DSB før håndtering av farlig stoff eller bygging av anlegg kan påbegynnes. Samtykkeplikten gjelder:

- virksomheter som er omfattet av storulykkeforskriften
- virksomheter som omlaster farlig stoff fra skip til skip
- virksomheter som bunkrer passasjerskip med LNG
- virksomheter som transporterer farlig stoff i rørledning med driftstrykk høyere enn 16 bar.

Det må også innhentes samtykke ved vesentlig endring av samtykkepliktig virksomhet.

Det omsøkte tiltaket medfører økning i mengde stoff som faller inn under forskrift om håndtering av farlig stoff, samt endringer i risikokonturenes utstrekning, Boliden Odda må derfor innhente samtykke fra DSB.

Boliden Odda AS har allerede plikter etter storulykkeforskriften for eksisterende anlegg, og den planlagte endringen vurderes som en vesentlig endring.

Hva kan jeg uttale meg om?

Brann og eksplosjonsvernloven § 24 stiller krav om at virksomheter som planlegger å etablere eller endre storulykkeanlegg med farlig stoff skal innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen rundt anlegget (høring). DSB gjennomfører høringen på vegne av virksomhetene i forbindelse med søknad om samtykke.

Plikten virksomheten har til å innhente uttalelser gjelder anleggets lokalisering (nye anlegg) samt planlagte beredskaps- og sikkerhetstiltak. Når det gjelder lokalisering, er det kun innspill som gjelder brann, eksplosjon og andre ulykker eller tilsiktede hendelser med farlig stoff, og tilhørende risiko, det kan tas hensyn til. Innspill knyttet til støy, lukt, tap av utsikt mv. vil ikke bli tatt i betraktning.

DSB ber om at eventuelle uttalelser til saken sendes pr. e-post til postmottak@dsb.no innen høringsfristens utløp 07.08.2023. Innspill bes merket med saksnr. 2022/5636.

Informasjon om et eventuelt vedtak om samtykke gjøres kjent på www.dsb.no/hoeringer.